

Sheet 3

Geachte aanwezigen,

Waarom is de relatie tussen astrologie en wetenschap tegenwoordig – en al langer – zo enorm moeizaam, –

Daar wil ik wat antwoorden op proberen te zoeken, en mij lijkt dat de verbindende schakel tussen astrologie en wetenschap niet anders kan zijn dan 'onderzoek' .

Astrologen hebben niet de reputatie zich veel met onderzoek bezig te houden. |

Dus: 'waarom eigenlijk onderzoek?' , en 'is onderzoek moeilijk?'

sheet 4

Sheet 5

Mijn eerste stelling is dat als we willen ontwikkelen wat we in ons leven biologisch en cultureel meekrijgen - , – dat dat alleen door onderzoek kan

sheet 6

En mijn tweede stelling is dat onderzoek, ook zogenoemd 'wetenschappelijk onderzoek' in tegenstelling tot wat vaak gedacht of gevoeld wordt, simpel kan zijn. :

vanaf het meest concrete: als de gootsteen lekt kijkt u – of iemand anders – waar en waarom ze lekt en bedenkt een actie. En als u u zelf wil kennen gaat u – al of niet geholpen door een ander – introspectief uw gevoelens en motieven na – zelfonderzoek. En als u uw ethisch handelen wilt ontwikkelen kunt u dagelijks aan gewetensonderzoek doen. Zelfs bij beoefening van meditatie of mindfulness gaat het almaar om onpartijdig waarnemen en onderzoeken. Onpartijdig.

Dus onderzoek is in de basis simpel, ik bedoel daarmee 'eenvoudig' , niet simplistisch' – de kern is observeren en dat observeren wordt voorafgegaan door een drive, een sterk motief: verwondering, nieuwsgierigheid, pijn, onvrede, hebzucht – het kan van alles zijn. En er is een gerichte methode nodig.

Wetenschappelijk onderzoek is niet anders en ook in de basis simpel,

Er is geen absolute grens die vastligt – waarbij we kunnen gaan spreken van wetenschappelijk onderzoek maar in zijn algemeenheid gaat het dan meer om algemenere basale of specialistische kennis met maatschappelijke gevolgen -

en wordt het onderzoek systematischer en rigoreuzer aangepakt.

2 kerneigenschappen van wetenschap – niet alleen van de natuurwetenschap – zijn de volgende:

sheet 7

er wordt principieel van uitgegaan dat wat we weten altijd een voorlopig weten is – de wetenschappelijke kennis van het moment is nooit de volledige. Wat 'vaststaand' lijkt wordt steeds weer uitgedaagd. Dat is een goed soort skepsis.

Een tweede kenmerk is conservatisme – dat is ook een belangrijke waarde in wetenschap.

Oude kennis, ook al is er twijfel, wordt om goede redenen niet zo maar ingewisseld want als elke vlaag van inzicht voor waarheid wordt aangenomen zou er al heel snel niets over blijven van een basis.

Natuurlijk is het onderzoek soms ook complexer, afhankelijk van het onderwerp, .

maar in de basis dus simpel stel ik en ik wil 2 voorbeelden geven

sheet 8

Eergister meldde het dagblad Trouw: '*Staten(bijbel)vertaling (1637) was bij verschijning al ouderwets*', en maakt melding van de promotie van Nicoline van der Sijs. Hoe heeft ze getoetst: met hulp van de computer telde ze lidwoorden in allerlei 17e eeuwse teksten, veelal literatuur, en wat bleek 'de Statenvertaling staat met stip op één in ouderwets taalgebruik', met de naamvallen. In allerhande literatuur uit die tijd worden de naamvallen nauwelijks meer gebruikt. Haar interpretatie: de vertalers wilden een verheven toon behouden.

U bedenkt nu hopelijk: zo'n onderzoek had ik ook kunnen doen: je bent op het idee of de vraag gekomen: was het taalgebruik van de Statenbijbel echt nog gebruikelijk in die tijd? – je vormt je een idee hoe dat goed te onderzoeken, en dat blijkt niet te ingewikkeld: tellen van woorden, vergelijken van uitkomsten, interpreteren. Wat heb je nodig? Zin hebben om iets uit te zoeken en monnikenwerk willen doen, en wat faciliteiten.

Een tweede onderzoek is van een Finse astrologieonderzoeker Tarvainen.

Wat heeft hij gedaan?

Hij kwam op het idee om astrologische aannames uit een bekend astrologisch boek van Sakoian en Acker uit 1989 te onderzoeken. Zij geven voor een allerlei beroepsgroepen veronderstelde gunstige astrologische factoren en verbanden aan. Tarvainen heeft dat op wiskundigen toegepast – hij heeft affiniteit met die groep. Hij verzamelde en selecteerde 3 groepen wiskundigen uit verschillende bronnen vanaf 1700, waaronder groepen van top-wiskundigen. In het boek van Sakoian staan 17 astrologische factoren die bevorderlijk zouden zijn. Hij voegde er – vooraf – nog 8 aan toe, totaal dus 25 en realiseert u zich dat er een astronomisch aantal verbanden mogelijk zijn tussen astrologische factoren, waarvan een gemiddelde horoscoop er 40 tot 100 heeft, afhankelijk van het gebruikte systeem. Daarnaast formeerde hij vergelijkbare controlegroepen van niet-wiskundigen. Daaruit kwamen een aantal resultaten waaronder: gemiddeld was bij het totaal van de wiskundigen slechts sprake van 1.85 factor van de 25. Maar bij 1000 controlegroepen was er maar één die een hoger aantal had. Ook bleek dat het effect bij de meest prominente wiskundigen groter was – dat verschil komt vaker terug.

Ook hier dus tellen, vergelijken, conclusie trekken en dóórdenken.

Interessant hier is dus dat hij een astrologisch effect meent aan te kunnen tonen, of er ten minste een sterke aanwijzing voor meent te vinden – maar dat het tegelijk heel klein is. Minder dan 2 van de 25 veronderstelde gunstige factoren.

Dus als theoretisch onderzoek heel belangrijk: het toont het astrologische principe mogelijk aan – maar in praktische zin niet van belang – en wel van groot belang op op door te denken.

Sheet 9

Want:

Waarom zou het effect zo klein zijn?

Is het toeval?

Is astrologie veel ingewikkelder dan bekend?

Doen onbekende factoren mee?

Of is deze methode misschien ongeschikt om meer dan dit te bereiken?

Of dit laatste onderzoek de tand des tijds en een kritische beoordeling doorstaat moet de toekomst nog uitwijzen.

De 2 voorbeelden die ik gaf kun je min of meer scharen onder de term 'natuurwetenschappelijk onderzoek'.

Sheet 10

Wat is daar kenmerkend aan? Er wordt een absoluut belang gehecht aan de objectiviteit, en exactheid van definiering en meting en aan de herhaalbaarheid van de observaties

In de wereld van dat wat stabiel en eenvormig is, valt dat ook waar te maken. Zoals bij onderzoek naar atomen, moleculen, natuurconstanten, omdat die *overall* in het heelal exact hetzelfde zijn, – en het geldt ook tot op grote hoogte de basisstructuur van onze lichamen, wat de chirurgie en ook de biologie zo succesvol maakt maar voor alle andere wetenschapsgebieden is dit twijfelachtig.

Ook het onderzoek van Tarvainen is gebaseerd op een benadering van exactheid: wie noemen we bij voorbeeld een wiskundige, wie een top-wiskundige. Daar sluipen al relatief subjectieve of tijdgebonden factoren in

Zo komen we op een ander punt wat ik al aanraakte.

De natuurwetenschappelijke methode is heel geschikt voor de wereld van atomen en dergelijke. Maar is ze geschikt of de meest geschikte methode voor andere verschijnselen?

Brian Ridley, een hoogleraar natuurwetenschappen zegt daarover in zijn wetenschapsfilosofische boek 'on science': 'alleen al de eis – hier zien we het verabsoluteren – van volledige controleerbaarheid en herhaalbaarheid maakt deze benadering ongeschikt voor het onderzoek naar niet-herhaalbare verschijnselen'.

En de meeste verschijnselen herhalen zich niet... Ridley's visie is dus dat die natuurwetenschappelijke uitgangspunten van exactheid en volledige controleerbaarheid en herhaalbaarheid *niet zo maar* geldig zijn voor alle gebieden van de werkelijkheid – hetgeen natuurlijk heel relevant is voor astrologisch maar ook voor bij voorbeeld psychologisch onderzoek.. En hij maakt met vele voorbeelden duidelijk dat prominente natuurwetenschappers zich dit niet bewust zijn – of niet willen weten van deze grenzen.

Zij houden vast aan hét wetenschapsparadigma – levensbeschouwing – van onze tijd 'alles is uiteindelijk materie en alles voltrekt zich causaal deterministisch: met vaste oorzaak-gevolg bewegingen. En dit leidt weer tot de overtuiging: wáre kennis krijg je alleen door de natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode en die ontrafelt uiteindelijk alles van de biologie, de psychologie en wat dies meer zij, – .

Is dit idee wetenschappelijk bewezen: nee, en dat kan ook niet. Eerder wordt het ten dele in de moderne fysica ontkracht waar het begrip materie in zijn grondslag geen enkele betekenis meer heeft die aan ons alledaags begrip materie doet denken.

Het is te beschouwen als een overtuiging, een geloof dat met de 'tijd-geest' samenhangt

nog 2 opmerkingen hierover.

Sheet 11

Wanneer de natuurwetenschappelijke oriëntering eenzijdig en absoluut wordt aangehangen – en dat is natuurlijk niet bij iedere wetenschapper - geeft ze niet alleen bewust en onbewust steeds voedsel aan het idee dat alleen *dát gene* echt wetenschappelijk is wat je exact kunt meten of strikt logisch kunt beredeneren, – ,

maar zelfs versterkt het het idee dat dat ook *het enige* is wat echt bestaat.

Dan krijg je bij voorbeeld 'dankbaarheid is geen wetenschappelijk begrip want het is nietobjectief, maar een subjectieve gemoedstoestand' – maar zodra blijkt dat er op een hersenscan steeds een gebiedje oplicht als iemand zegt dat hij zich dankbaar voelt, hebben we dankbaarheid ontdekt - dan bestaat het,

en dan kan van dan af vastgesteld worden of u een dankbaar gevoel hebt – of u het zelf nu voelt of niet'.

Die tendens is er werkelijk:

van de werkelijkheid gaan we naar een afgeleide meting en die meting wordt tot de ware werkelijkheid verklaard. Dat is ronduit schadelijk.

En nog een laatste algemene opmerking over *de natuurwetenschappelijke visie*:

Een beperking van is dat we de oorsprong en de context van wat we te weten komen niet kunnen weten

We kunnen sowieso nu eenmaal niet verder kijken dan onze logica en onze instrumenten groot zijn -- ook niet voorbij de grenzen komen die de werkelijkheid daaraan stelt.

Dus alles wat we zo weten over het heelal, de evolutie en wat al niet meer begint bij hoofdstuk 2, om het zo te zeggen. We kunnen niet – en via deze weg nooit waarschijnlijk – beschrijven of begrijpen hoe en waarom alles begonnen is en waar het voor bedoeld zou kunnen zijn. een niet te onderschatten beperking.

Samenvattend verhelderen de natuurwetenschappelijke methodes dus heel veel over de relatief materiële aspecten van de natuur. En de serieuze kritiek luidt dat de natuurwetenschap ten onrechte een overheersend idee heeft doen ontstaan dat 'alles in de grond materie is' en dat ten onrechte de natuurwetenschappelijke methode van exacte definiering, meting en herhaling als de enige exclusieve weg tot ware wetenschap gezien wordt –

en dat die verabsolutering op veel wetenschapsgebieden als een hinderpaal werkt.

Want het gevolg is dat belangrijke delen van levensgebieden die we als geestelijk beschouwen minder of zelfs helemaal niet zichtbaar kunnen worden door deze bril.

Sheet 12

Het is ook een niet te onderschatten psychologisch feit dat als een heilig huisje – een wetenschappelijke overtuiging waar je in gelooft, de evolutietheorie, de klimaattheorie, een astrologische theorie – dreigt om te vallen – dat dan je zekerheid of zelfs een belangrijk deel van je identiteit op het spel komt te staan – waardoor het begrijpelijk is dat reacties heftig zijn.

Des te sterker dus heel sterk wanneer de kern van het geloof aangetast wordt – zoals wanneer er in de parapsychologie of astrologie onderzoeken verschijnen die de werking lijken aan te tonen.

Dat mobiliseert stevast zeer heftige en niet altijd even fraaie tegenkrachten.

Laten we dan nu eens naar de astrologie kijken:

Sheet 13

De astrologie gaat, kort gezegd, uit van de posities van hemellichamen – Zon, Maan, planeten – en hemelpunten,én van hun onderlinge afstanden. Die posities en afstanden zijn wiskundig exact vast te stellen maar de astrologische essentie is dat ze een symbolische betekenis hebben.

Zo ontstond een complex stelsel van symbolen waarvan de betekenissen fundamenteel inzicht zouden geven over de krachten die we in ons aardse bestaan ervaren,

– en zo zou astrologische kennis ook behulpzaam kunnen zijn om met die krachten om te gaan en er misschien wijzer van te worden.

Veel mensen ervaren dit symbolenstelsel als erg mooi en boeiend en met een grote zeggingskracht.

Symbool betekent: het samenkomen, samenvallen, letterlijk: samengeworpen worden van bij elkaar passende zaken. En wat in de astrologie samengeworpen wordt zijn wiskundig bepaalde hemelstanden en de hun toegekende betekenis enerzijds en innerlijke en uiterlijke gebeurtenissen op aarde anderzijds.

Ze houden verband – dat is de aanname. Daarmee wordt niet iets gezegd over oorzaak of gevolg. het is meer een gelijk-aanwezigheid, een gelijk optreden,

ook al praten astrologen bijna altijd in termen praten van 'uw Mars maakt dat..', alsof Mars je letterlijk een duw geeft en de oorzaak is.

Deze manier van kijken sluit aan op een grondidee dat er iets als “ tijds kwaliteit” bestaat; dat wil zeggen dat elk moment te beschouwen is als een geboortemoment van wat op dat moment begint, en zijn eigen kwaliteiten en eigenschappen heeft.

Zo meent de astroloog kunnen de kwaliteiten van je leven afgelezen worden, geïnterpreteerd natuurlijk – van de stand van de hemellichamen vandaag

Ook astrologen evenwel zijn mensen en niet minder onderhevig aan volgneigingen , vooroordelen en behoefte aan zekerheid die los staan van de gedachtegoed van de astrologie zelf.

Sheet 14

In de astrologie moet je constateren dat er inhoudelijk ongeveer over elke toepassing van kennis verschil van inzicht, of op zijn minst geen overeenstemming bestaat. Maar problematischer is, lijkt mij, dat er ook weinig verlangen lijkt te bestaan tot systematisch onderzoek – want dat bevordert de ontwikkeling niet.

Je zou hopen dat er een stimulerende overkoepelende nationale of internationale organisatie met een zeker gezag zou ontstaan die in brede zin wetenschapsminded is. Nu bestaat er geen onderzoeksgemeenschap die, zoals in de reguliere wetenschap , met discussie en debat de theorieontwikkeling en het onderzoek stapsgewijs verder wil brengen. Misschien het meest nog te vinden in Engeland.

Ik stelde dat onderzoek in de basis simpel is dus daarom vind ik het des te meer jammer dat zo weinig astrologen moeite doen om vanuit de eigen praktijk systematisch observaties of voorspellingen te publiceren, waarover nagedacht kan worden.... en pogingen doen om op hun gebied het kaf van het koren te scheiden.

Zo kan de kring van astrologen gemakkelijk een indruk wekken van een wat in zichzelf gekeerde wereld – waar wel allerlei nieuwe ideeën ontstaan maar geen ontwikkeling uit voortkomt

Waar de huidige reguliere wetenschapsopvatting het kind met het badwater weg dreigt te gooien wanneer ze exacte controleerbaarheid en herhaalbaarheid van meting eist , zien we in de astrologie ongeveer het tegenovergestelde: er is een grenzeloze verruiming naar 'ik ervaar het in mezelf – dus het klopt' . Er lijkt geen vuil badwater te bestaan waar fantasie, illusie en zelfbedrog deel van uitmaken

En dan kom ik er als vanzelf op dat natuurwetenschappers en astrologen diametraal verschillende sterke eigenschappen hebben – misschien dus geen wonder die moeizame relatie

Sheet 15

wat zijn de sterke kanten van wetenschappers?

strevend, volhardend, feitelijk, competitief, concentrerend

wat zijn de sterke kanten van astrologen?

betrokken, sterk beeldend vermogen, symbolisch denkend, naar het geheel kijkend, zingevende effecten kunnen bewerkstelligen

sheet 16

doorschietend: arrogant, úitsluitend, geen oog voor een groter geheel

doorschietend: gemakzucht, zelfbedrog, gebrek aan onderscheiding, zelfoverschatting

de gezonde en ongezonde harde krachten zitten vooral bij de wetenschap - en de gezonde en ongezonde zachte krachten bij de astrologen.

verschillen tussen wetenschappers en astrologen vanuit astrologische symboliek

wetenschappers: Zon / Maan primair verbonden met Mercurius (waarnemen – mentaal verbinden), Mars (ingrijpen, competitie), Saturnus (vasthoudendheid)

sheet 18

astrologen: Zon/Maan primair verbonden met Venus (schoonheid van de symboliek, gevoelsrelatie met de client), Jupiter (vanzelfsprekend geloof, vertrouwen), Neptunus (beeldend vermogen, affiniteit met éénheid)

sheet 19

*hard naast zacht
zeer ruim t.o. zeer gefocused
vervullend t.o. analytisch*

Ik wil nu nog wat specifiek ingaan op concreet onderzoek naar de astrologie en dan zijn de volgende vragen relevant

Sheet 21

onderzoek naar astrologie

*is astrologie onderzoekbaar
op natuurwetenschappelijke wijze?
hoe kan het werken?*

alledaagse valkuilen bij

1. Is astrologie natuurwetenschappelijk onderzoekbaar of op zijn minst ten dele?

'Waarom niet' zou je zeggen, Op het eerste oog lijkt astrologie zelfs beter te onderzoeken dan psychologie. Want er wordt gebruik gemaakt van exacte standen aan de hemel, en aan de andere kant worden ook hele concrete gebeurtenissen en heel concreet gedrag beschreven dat bij die standen zou horen

Het wemelt in de astrologie ook van uitspraken die zo concreet zijn dat je ze concreet zou moeten kunnen waarnemen.

Een voorbeeld van een voor de hand liggende hypothese : iemand met 5 planeten in Ram waaronder Zon, Maan en Mercurius in een positief huis en zonder een remmend verband met Saturnus toont zich ondernemender dan iemand met 0 planeten in Ram.

Dan zou je verwachten dat als je 1000 mensen vindt met deze standen en je vergelijkt ze, dat de Rammen gemiddeld, let wel: gemiddeld!!, als ondernemender uit de bus zullen komen .

Niet allemaal, maar wel als groep en met hun gemiddelde.

Dus tot het tegendeel aannemelijk lijkt, lijkt het niet onredelijk dat astrologie óók op een natuurwetenschappelijke manier onderzoekbaar is – of het de beste manier is is een tweede – en dat ten minste iets van die beweringen en veronderstellingen zo controleerbaar zijn.

Sheet 22

Eigenlijk zijn er 3 dingen waar je benieuwd naar kunt zijn:

a. 'werkt' astrologie feitelijk en zijn de beweringen vanuit de astrologie ook objectief aan te tonen, –

zo niet, wat is het dan?

b. als het werkt, wat klopt er dan van de traditionele astrologische kennis: Welk astrologisch systeem blijkt dan juister?

c. als het werkt, hoe werkt het dan? Via welke krachten of middelen?

Als we nu naar de uitkomsten kijken van gepubliceerd betrouwbaar onderzoek naar de astrologie tot nu toe, dan komen we over b nauwelijks wat te weten.

Waarom? : omdat de grootte van effecten, als ze gevonden werden, – wat theoretisch heel belangrijk is – zo klein waren dat ze geen praktisch nut hadden . We zagen dat al bij het onderzoek van Tarvainen

Wat betreft a. 'is de astrologie objectief aantoonbaar': dat is wetenschappelijk gezien natuurlijk een hamvraag omdat het de natuurwetenschappelijke overtuiging, dat alles materie is , nogal op zijn kop lijkt te zetten. We zagen hier aanwijzingen voor bij het onderzoek van Tarvainen en zullen daar vanmiddag andere concrete onderzoeken van laten zien.

En dan komen we op c.: we weten het niet. Verreweg de meeste astrologen geloven niet in een fysische oorzaak, maar op welke wijze dan wel deze symbolische betekenissen van bepaalde standen aan de hemel tot uitdrukking komen op aarde blijft een mysterie.

Maar als er geen fysische oorzaak zou zijn vervalft de vanzelfsprekendheid dat de verklaring binnen ons bekende natuurwetenschappelijke wetten zou moeten passen en dan is het misschien ook begrijpelijker dat natuurwetenschappelijke methodes beperkt toepasbaar zijn.

De conclusie 'het is allemaal onzin' of 'het is werkelijk een mysterie' is moeilijk te trekken.

Wat is dan het mysterie?

Onder meer dat een astrologische duiding geregeld zó overtuigend aan doet – dat je het werkelijk niet zo maar lijkt af te kunnen doen met zelfsuggestie, – terwijl tegelijk grootschalig betrouwbaar onderzoek slechts magere resultaten geeft – en sommige beweren zelfs geen resultaten.

Valkuilen in astrologisch onderzoek bij groepen

Als je bij een geselecteerde groep helder wil krijgen of er een astrologische invloed meedoet moet je uiteraard heel goed weten wat je resultaat zou zijn zónder die astrologische invloed. Want hoe kun je ze anders vergelijken. Als je wilt weten of de klimaatverandering door de mens wordt veroorzaakt moet je heel goed weten dat het bij voorbeeld niet samengaat met de zonnevlekken en het punt is dat je het effect van die andere factoren soms niet exact kunt berekenen én nog erger dat je soms niet eens wéét welke verborgen andere factoren meedoen, soms kom je daar pas veel later achter.

Sheet 23

Dit speelt bij dit soort astrologisch onderzoek ook.

Ik geef wat voorbeelden:

Stel we hebben de geboortedata van een hele jaargang van medische studenten bij elkaar weten te krijgen, 960 personen .

Nu zou je kunnen denken dat met 12 sterretekens de Zon ongeveer 80 keer in elk teken zal staan, het gemiddelde

sheet 24

En je vindt: **histogram**

Zon

Ram Stier Tweel. Kreeft Leeuw Maagd Weegs. Schorpioen Boogs. Steenb. Waterm. Vissen

100 90 90 100 80 80 82 73 70 70 65 60

Medici Ram doeners , geen dromers zoals Vissen?

Maar... wat is het geval: de geboortecijfers in de lente liggen in Nederland beduidend hoger dan in de winter, en het teken Ram beslaat een dag meer dan Vissen. Als je dat verwerkt valt het verschil weg.

En als u nu weet dat per land en per sociale laag in een land de geboortecijfers per seizoen verschillen: in Nederland zijn er de meest geboorten in de lente, op Cuba misschien in de herfst, – maar bij sociaal lagere klassen weer anders dan bij hogere – dan zie je hoe moeilijk en misschien wel onmogelijk het is om op dit punt astrologie te onderzoeken want je weet niet wat je normaal moet verwachten.

Dan zien we Mercurius

Mercurius

Ram Stier Tweel. Kreeft Leeuw Maagd Weegs. Schorpioen Boogs. Steenb. Waterm. Vissen

103 90 90 100 80 80 82 67 70 70 65 63

Die scoort nog hoger in Ram – hoe kan dat?

Dat komt omdat Mercurius , gezien vanuit de aarde, altijd vlak bij de Zon staat.

Dus ook dit getal wordt op dezelfde wijze vertekend.

Dan zien we Mars

Mars

Ram Stier Tweel. Kreeft Leeuw Maagd Weegs. Schorpioen Boogs. Steenb. Waterm. Vissen

120 90 90 100 80 80 82 67 70 70 65 40

Hier is het verschil tussen Ram en Vissen werkelijk buitengewoon groot. Is dit dan de daadkracht van de medici?

Kan dat toeval zijn?

Het is geen toeval maar het heeft ook geen astrologische verklaring.

De planeet Mars loopt vanuit de aarde gezien zeer onregelmatig door de dierenriemtekens, net als elk hemellichaam behalve Zon en Maan en deze medische studenten waren uit één jaargang, en laat nu Mars in die tijd van hun geboortes meer dan een half jaar in het teken Ram gestaan hebben. Dus het is een astronomisch en geen astrologisch effect.

Maar dat moet je wel op het spoor komen.

Bij 10 jaargangen jeugdvoetballers zien we juist voortdurend dat de Zon juist hoog scoort in Weegschaal, Schorpioen en Boogschutter – tekens die normaal gesproken, vanwege de geboortecijfers veel lager uitpakken.

Maar wat bleek nú: je mag pas op voetbal als je een bepaalde leeftijd hebt en het seizoen begint altijd in september. Dat veroorzaakt een hele aparte selectie waardoor juist dit effect optreedt...het had opnieuw niets met astrologie te maken

En dan nog last but not least het volgende:

Bij onderzoek naar **extraversie en introversie** ging het zo.

Het leek een plausibele astrologische veronderstelling dat meer mensen met planeten in de positieve tekens, dat zijn Ram, Tweelingen, Leeuw, Weegschaal, Boogschutter en Waterman extravert, naar buiten gekeerd zouden zijn, en in de andere , even tekens die als receptiever bekend staan: Stier, Kreeft, Maagd etc. meer introvert, naar binnen gekeerd zouden blijken. En waarachtig: grondig universitair onderzoek naar de stand van de Zon in die tekens bevestigde dit volkomen.

Dit leek werkelijk een doorbraak.

Tot men het volgende deed: het onderzoek werd herhaald voor mensen die niet wisten wat hun 'sterrenbeeld', was. En nu verdween het hele patroon. Wat blijkt dus: iemand die weet dat hij een

Ram is beschrijft zichzelf op een psychologische vragenlijst als ondernemender en meer extravert dan een Ram die niet weet dat hij een Ram is. Zoveel invloed heeft astrologie dus op iemands idee over zichzelf –. Het bleek dus een psychologisch en geen astrologisch effect.
Zo verraderlijk is dit type onderzoek.

nog een woord over de symboliek

Een symbool heeft een wolk van betekenissen, allemaal uitdrukking van een grondbetekenis. De uiting van zo'n symbool kun je nooit met zekerheid voorspellen en kan heel verrassend zijn –

Ik wil een voorbeeld geven –

Het betrof iemand met een ernstige psychiatrische ziekte, een chronische paranoïde psychose. In zijn horoscoop van het jaar dat er aankwam was een verbinding te zien tussen de 2 plezierigste planeetsymbolen die je je maar kunt wensen, n.l. Venus en Jupiter, kort door de bocht gezegd Venus: schoonheid in de zin van mooiheid, verbondenheid en Jupiter: voorspoed en perspectief. Wat zou dat kunnen worden bij deze man die zich thuis achterdochtig verschanste, zich verwaarloosde, zijn medicijnen niet gebruikte en als hij buiten kwam de burens uitschold omdat hij ze van een complot verdacht. Zou hij een liefde gaan ontmoeten die een keerpunt in zijn leven zou brengen? Dat zou toch gezien zijn ziektebeeld hoogst verrassend, zo niet uiterst onwaarschijnlijk zijn.

Wat gebeurde er dat jaar: de zorg over hem en de klachten over hem stapelden zich zo hoog op dat hij – volkomen tegen zijn zin – gedwongen werd opgenomen. In de maanden dat hij zo gevangen zat, naar eigen gevoel, werd hij behoorlijk liefdevol – Venus – bejegend door de verpleging en familie die hem ook weer eens zag en uiteindelijk nam hij medicijnen en ontstond er weer perspectief: zo zag de omgeving het in elk geval en objectief – zou je kunnen zeggen – was dat ook zo.

Verschaft deze gebeurtenis steun aan de astrologische visie? Het is niet herhaalbaar, niet exact en deze uitdrukking van deze symbolen – als je het al zo zou zien natuurlijk – is heel uitzonderlijk. Toch: dit zijn voorvallen die zo overtuigend kunnen aandoen dat je ze ook niet zo maar kunt negeren als je 'de waarheid zoekt'.

Sheet 25

Anderen zullen zeggen – maar dat blijft een uiteindelijk slechts een overtuiging : toeval, onbetrouwbare metingen, – de kracht van suggestie – en vaagheid van uitspraken in een astrologisch consultdat bij elkaar verklaart met gemak alle zogenaamde successen, en dan worden individuele ervaringen als degene die ik net schetste weggezet.

En de bekende wetenschapper Maarten van Rossem, ongetwijfeld een voorvechter van vrijheid van meningsuiting en dergelijke, gaf, tijdens 'De Slimste Mens' van 23 januari 2014 als zijn mening: 'astrologie: echt hemeltergende nonsens. Dit is echt zulke ongelooflijke kletsboek hè. Dat al die tijdschriften daar aan meewerken dat zou eigenlijk, niet op zijn minst tijdelijk, verboden moeten worden. Echt kijk er niet naar, let er niet op, leef uw eigen leven en geloof niet aan die onzin'. Astrologie roept veel op, dat moge heel duidelijk zijn.

Ik heb u zo wat achtergrond proberen te schetsen van de context wetenschap, astrologie en onderzoek

Samenvattend zou ik willen zeggen : ...het laatste woord is er werkelijk nog niet over gezegd.

sheet 26

Ik dank u voor uw aandacht.

